

at dette Lovforslag kunde blive til Lov. Jeg protesterede allerede i Fjor derimod. Den højtærede Minister kunde maasse med nogen større Grund udtale det i Klar, fordi han i Fjor havde haft Lejlighed til at betegne sin Stilling, men jeg maa sige, at Forslagsstillerne alligevel ikke have betragtet det som givet, at Lovforslaget ikke skulde kunne gaa igennem. Det var i Fjor for den højtærede Minister væsentlig et Tidsspørgsmaal. Han sagde netop, at skulde man gaa til noget i den Retning, skulde det være det tvungne borgerlige Ægtefæls, og efter hans Begrundelse, var det kun et Tidsspørgsmaal, naar man vilde komme dertil. Jeg hentydede ved min Indbringelse af Lovforslaget til, at der i det forløbne Halvaar er fremkommet Momenter, som kunde have paavirket den højtærede Minister til at anse Tidspunktet for kommet. Den højtærede Minister har ikke benægtet, at saadanne Momenter ere fremkomne, men siger kun, at hans Opfattelse ikke derved er bleven ændret; han anser fremdeles ikke Tidspunktet for belejligt. Det kan den højtærede Minister godt sige, men han kan ikke udtale sig om, hvorvidt vi have ment det eller ikke. — Den højtærede Minister er altsaa fremdeles en Modstander af at forlade det tvungne kirkelige Ægtefæls. Han holder fast ved, at Hensynet til Befolkningen ingen Rolle spiller, og at han selv kan hjælpe paa Hensynet til Præstestanden. Ja, det sidste er jo den højtærede Minister nu ellers kommen bort fra. I Fjor mente han, at man ved administrative Foranstaltninger kunde afhjælpe de Vanskeligheder, der var for Præsterne, navnlig ved fraktiltes Bielse, men nu er han kommen til den Overbevisning, at det ikke kan lade sig gøre ad administrativt Vej. Jeg tør altsaa maasse vente, at den højtærede Minister selv vil tage Initiativet til en Ændring af Lovgivningen paa dette Omraade. Jeg ved ikke, om den højtærede Minister misforstod mine Udtalelser om fraktiltes Bielse. Selvfølgelig har jeg ikke villet sige, at det var i Strid med Kirkens Være overhovedet at foretage Bielse af fraktilte. Jeg ved selvfølgelig godt, at der er Skilsmisseg Grunde, som vor Kirke kan anerkende som lovlige, men det er kun een, to, højst tre. Jeg henviser desangaaende til Kirkekommissionens Forhandlinger og andet lignende Materiale. Men de allerfleste Tilfælde af Skilsmisse her i Danmark foreligge i alt Fald ikke bevislig i saadanne Former. Naar Parterne, hvad der hyppigst sker her, stilles ifølge Bevilling, vil der sjældent staa andet, end at Skilsmisjen bevilges af Hensyn til „Gemytternes Uoverensstemmelse“, og det er

sikkert ikke efter Kirkens Være tilstrækkelig Grund til at opløse Ægtefættet og gaa ind i et nyt. I de allerfleste Tilfælde vil der saaledes opstaa denne Kollision mellem Kirkens Være og Statens Krav. Det gør mig ondt, at den højtærede Minister ikke har mere Følelse af, hvor nedværdigende det er for Kirken vedblivende at skulle lade sig bruge til det, som er i saa bestemt Strid med dens Være. Ligeledes gør det mig ondt, at den højtærede Minister ikke har Følelse for, hvor nedværdigende det er for Kirken at lade sig bruge som Led i en Evangsforanstaltning; og det er jo det, den gør. — Den højtærede Minister mente, at der var noget farligt eller betænkeligt for Rigsdagen ved at gribe ind paa dette Omraade, naar man ikke kan sige, at der fra Kirkens eller Menighedens Side — den højtærede Minister brugte begge disse Udtryk — er fremkommet Krav paa Ændringer. Dette kan den højtærede Minister maasse sige paa Kirkens Begne, for saa vidt han repræsenterer — hvad skal man kalde det, maasse med en Selvmodsigelse — det verdslige Hierarki, den af Staten udnævnte Kirkebestyrelse; men paa Menighedens Begne har den højtærede Minister ikke større Adkomst til at optræde end vi andre. Menigheden her i Danmark har ingen andre officielle Repræsentanter end Rigsdagens Medlemmer; kun de ere valgte af den. Vi have derfor lige saa god eller bedre Adkomst end nogen anden til at udtale, hvad der er Menighedens Ønsker. I øvrigt forekommer det mig, at den højtærede Ministers Oplysning om det Procentantal af samtlige borgerlig viede, som i Tyskland bagefter have søgt kirkelig Bielse, i høj Grad maa styrke vor Udset til, at denne Sag snart maa kunne ordnes. Efter den højtærede Ministers Oplysninger var dette nemlig Tilfældet med 96 pCt. Under Forhandlingerne i den tytte Rigsdagskommission om den ny tytte Lovbog, hvor dette Spørgsmaal ogsaa blev drøftet, blev det sagt, at Procentantallet var 93 for Protestanter, og saa kunde man forstaa, at det ikke var mindre for Katolikerne, da den kirkelige Bielse for dem, kirkelig set, er langt mere nødvendig end for Protestanterne. Dette Tal kan altsaa meget vel stemme med den højtærede Ministers Oplysninger, i alt Fald ere disse da saa meget gunstigere. Og naar det er Tilfældet, bortfalder en stor Del af de Betænkeligheder, man fra de kirkelig bekyrredes Side kunde nære. Men, siger den højtærede Minister: Hvorfor skulle vi have dette Besvær med denne „dobbelte Foranstaltning“ for disse 3—4 pCt.s Vedkommende, som blive tilbage?